

Murelo (Muræla) imenovali. Ob poznejih silovitih časih je bila tudi Murela razdjana, pa v 9. stoletju je Lipnica že spet znamenito mesto bila; in še le v letu 1478 ji je cesar Miroslav IV. mestne pravice vzel zato, ker se je bila Matiju Korvinu (kralju Matjažu?!) udala, in od takrat ni več mesto, temuč le terg.

Na desnem bregu reke Sulme, nad Lipniškim tergam stoji na lepim zelenim griču krasen grad, ki se mu Sekau pravi, in kjer so nekdej Sekovski škofje stanovali. Ta grad je silno star, ker so ga Solnograški nadškofje že v 12. stoletju sozidali in Lipniški grad imenovali. V letu 1219 so ga pa Sekovskim škofam dali, in od takrat se Sekau imenuje.

Po omenjenim polji se pride v Lebring, in od tod kmalo v terg Vildon. Ta terg stoji na desni strani Mure na neki višavi prek hriba, in šteje čez 100 hiš in čez 600 prebivavcov. Nad tergam se vidijo verh hriba razvaline znamenitiga veliciga grada, kjer so od 11. do 14. stoletja mogočni Vildonski gospodje stanovali. — Od tod je po lepim rodovitnim polji še tri milje v Gradec, poglavno mesto prelepe Štajarske dežele, kamor sim kmalo po šestih zvečer prišel.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Siska 9. junia. Zmiraj več je v naših magazinih žita, kupca pa sila malo; 9 dni se ga ni celo nič prodalo. Ljubljanski žitarji imajo tukaj velike kupe pšenice in silijo jo prodati. Če se v kratkim kupčija ne odpre, se je zgube bati. Cena je danes tale: Banaške pšenice (Novo-Bečke) veliki Požunski vagan po 4 fl. 20 kr., Pancsovske 3 fl. 45 do 54 kr., soršice 3 fl. 33 do 36 kr., — kuruze 2 fl. 40 kr., do 42 kr., — ječmena 2 fl. 15 kr., — za ovès nihče ne bara.

Iz Ljubljane. Zidarji in tesarji imajo sedaj toliko dela, da ne vedó kam z njim. Na vsih straneh se dela in zida; okoli grada pod Turnam za Radeckiga, — malo preč od tod železnica čez Vič; tudi od kolodvora naprej so jo že začeli; na mestnim strelišu se zida veči dvorana (Saal) za plešise, ker število udov te družbe od leta do leta rase; pri sv. Krištofu se zida že dolgo pripravljana nova mežnarija in mertvašnica; novo plavališče na Ljubljanici poleg Pajkoviga tesarlišča bo kmalo dodelano; magistrat popravlja po mestu tlak. — Iz Štajarskiga zvémo, da v Mariborškem in Celjskim okrožji pri žebcih in kobilah razsajajo francozi. — Kmalo bo prišel v Ljubljano pitan vol take velikosti, kakoršnjiga v Ljubljani še nismo vidili; mesár Vitenc iz Šiške ga je na Koroškem kupil; ravno je na poti v Ljubljano; vredno bo viditi taciga velikana; kadar pride, bomo že na znanje dali. — Zvezda Venera (po našim danica in večernica), ki se kakor smo v Novicah povedali, sedaj podnevi vidi, ima v Ljubljani že celi teden dosto gledavcov; podnevi gré skoraj ravno tisto pot, kakor sonce, le 3 ure pozneje.

Novičar iz mnogih krajev.

Potovanje cesarja po Ogerskim, Erdeljskim in Vojvodini bo terpelo do 10. augusta. Procesia ob sv. rešnjim telesu v Budimu, za katero je tudi svitli cesar šel, je bila s posebno slavnostjo praznovana; samih škofov je bilo 17 zbranih, med katerimi so ljudje nar bolj staroverskiga škofa gledali, pred katerim je eden starodavno, iz čistiga zlata izdelano krono nesel. — Plačilo za c. k.

gojzdnarske vradnike je po ministerskim ukazom sedaj takole določeno: viši gojzdnar prejme na leto 700 fl. (in pri posebno velicih gojzdih tudi 900 fl.), gojzdnar 600 fl., nižji po 350 fl., gojzdni strežaji po 300, 250 in 200 fl., gojzdni fantje 150 fl.; stanovanje in derva za kurjavo dobí vsak še poverh brez plačila; kadar v opravljenih službah kam potuje, dobí posebno dnino. — Vojaki bojo, kakor tobak, tudi sol po nižji ceni dobivali. — Zastran nemške colne zaveze ste se naša in pa Pruske vlada popolnoma razderle. — V gornji Austrii so letos čez 800 vaganov Rusovskiga lanú, ki je za nar boljšiga znan, vsejali. — V drugi polovici tega mesca je cena mesa na Dunaji spet poskočila; funt veljá 15 krajc. Silna dragina! — Stanovališa ali štacioni cesarskih žebcov se bojo v vsaki deželi pomnožili, da jih bo povsod še enkrat več, kot jih je dosihmal bilo. — Dunajska družba za razširjenje noviga kmetijskiga orodja je nabrala le 40.500 fl., vunder se je vstanovila, tode ne bo svoje fabrike napravila, ampak le skerbela, da se bojo dobre orodja izdelovale in vedno na prodaj dobivale po dostojno niski ceni. — Barke, ki so šle poplajeno Mariano iskat, so prišle nazaj, brez da bi bile zvedile mesto, kjer v morji potopljena leži. — Strašin oginj je pokončal unidan na Marskim vas Polešovic; ker so bili ljudje ravno po polji, je čisto vsih 200 hiš z vso živino in vsim orodjem pogorelo, tudi 9 ljudi. — Družba za spreobrnjenje Judov h kristianski véri je v poslednjih letih 80.000 judov spreobrnila h katoljški in k evangeljški véri. — Zdraviteljska vradija v Parizu je razglasila te dni pravpametne vodila, kako ravnati, ako je človeka stekla živina popadla: 1) tisti ud, na katerim je rana, naj se berž proti rani močno stiskuje, da kri bolj teče in se tako strup izpère, 2) potem naj se rana še s scavnico ali z osoljeno vodo, ali lugam, ali žajfnico, ali saj s samo vodo skerbno izpira; 3) poslednjič naj se rana brez zamude z žarečim železam precej globoko sožgè. — Napoleon misli bogatinam davek naložiti za reči, ki niso toliko za potrebo, kakor za lišp in gizdost (Luxus), kakor za kočije, kočijske in jezdne konje in drugo hišno prekrasnost; pa tudi na popir, na vinski cvet in dedšino zemljiš; deržavni zbor ni nič kaj zadovoljin s tem novim davkam, tedaj se ne vé, ali bo obveljal ali ne. — Po „Teržaškim časniku“ je prišlo v denarne kovnice v Pariz od svečana 1848 sèm naših austrianskih dvajsetie čez 30 milionov, ktere so ondi prelili v francoske šfronke. Prav je tedaj, da bo naša vlada mešanje srebra s kufam (legirung) od 30 odstotk ponižala na 10.

Pogovori vredništva.

Gospodu Janezu: Žal nam je, da Vašiga dopisa, ki zagovarja kačji kamen, ne moremo v „Novicah“ natisniti, ker vražnih vračíl ne smémo po svetu širiti. Da imajo nekteri terdno zaupanje na ta kamen, nas ne more premotiti, ker vémo, da tudi zagovarjavci kačjiga strupa v iménu sv. Šenpasa, sv. Urha itd. imajo dosti ljudi, kateri jim (morebiti po kakošnih srečnih naključbah) terdo zaupajo, kakor je tudi dosti taci, ki se v očesnih boleznih na pesek iz sv. Višarjev terdno zanašajo (kar smo v Novicah leta 1846 in 1847 že obilo pretresli). „Novice“, ki so namenjene ljudstvu resnico v vsim razodevati in preganjati meglo škodljivih vraž in praznoverstva, morajo v zdravniških zadevah vsako tako reč zavreči, ki se opira le na domišljijo. (Konec sledí.)

za svojo ubogo rodovino, ktero je njegova smert do duše ranila. Vendar človek obrača, Bog oberne! — Kakor je bilo njegovo celo življenje polno ljubezni i blagodelnosti, taka je bila njegova smert, lahka i mirna; brez bolečin se je njegova blaga duša od telesa ločila. Njegove zadnje besede so bile: „Vsi dobri duhovi hvalijo Gospoda Boga!“ Pač v malokom je globoka véd s toliko ljubeznivostjo i prostostjo serca združena, kakor je bilo to pri njem. On je vés gorel za blagor svojih ljubih učencov, i kako so ga ti ljubili, spričuje to, da se jih je gotovo okoli 1000 sošlo, svojemu ljubljencu posledno čast skazat, čeravno je bil pogreb v Vezlavi, kjer je zadnje dni v toplicah bival, to je, 4 milje od Dunaja proč. Učenci so ga nesli, oni mu z baklami svetili, oni so mu na grobu še k slovesu zapeli v četerospevu, tako milo i ganljivo, da nikdar nisim bolj ginljive pesmi slišal — vse je jokalo! — Slavni Dunajski kiporez Gasser bo njegovo popersje v kararskem marmorji izdelal, vse to na stroške njegovih učencov, ki je bodo žalujočej rodovini v spomin ljubezni i sočutja podarili.

»Kar ko lepoto tukaj smo občutili,
Nam bode ko resnica tam naproti šlo!«

Te besede španskoga pesmenika se gotovo zdaj nad njim v naj širjem pomenu spolnujejo. Naj v miru počiva!

Iz Ljubljane. Dve noči zaporedama (nekteri pravijo celò tri noči), to je, v pondelj 58, v torek pa 13 minut čez 2 je bil precej močen potres v Ljubljani.

— Ker se sliši, da bi utegnil svitli nadvojvoda Janez že te dni iz Tersta nazaj skozi Ljubljano iti, in bi tedaj odboru kmetijske družbe morebiti le mogoče bilo pismeno gosp. ude kmetijske družbe tukajšne podružnice in obertnijskiga društva v zbor povabiti, pozvemo že zdaj vse g. ude: naj bi se, če je moč vsi, snidili k temu zboru, kterimu bojo preljubljeni nadvojvoda čast svoje pričujočnosti skazali.

Odbor kmetijske in obertnijske družbe v Ljubljani.

Novičar iz mnogih krajev.

Vsi časniki iz Ogorskiga so vedno polni popisov slave in udanosti, s ktero se svitli cesar ob svojim potovanji sprejema; tudi se bere, da je knežija Serbska določila generala Kničanina in ministra Jankovića poslati, poklonit se cesarju v imenu knežije. Po ukazu cesarjevim je bilo iz terdnjave Aradske 50 jetnikov izpušenih, ki so bili zavolj deležtva poslednjih Ogorskih prekucij zaperti. — Ta mesec bojo spet za en milion popirnatiga drobiža na Dunaji sožgali, da bo tako ob kratkim spet le bakreni in sreberni drobiž med ljudstvom. — Po višjim ukazu se imajo po celim cesarstvu vsi tisti kraji popisati, ki so povodnjim nar bolj podverženi. — Sliši se, da se bo za colstvo posebna žandarmarija napravila. — Svitli nadvojvoda Janez je ogledoval unidan dela na železnici od Tersta do Nabrezine, ktere je močno pohvalil; pot nazaj — 5 ur dolgo — je čversti starček peš storil. — Postave društva za pogojzdenje Krasa je vlada poterdila in društvu krepko podporo obljubila. — Dunajčani potrebujejo vsaki teden 1600 do 1700 volov za živež. Lepo število! Ker je goveje meso tako drago, jim svetje dobrovoljna „Presse“, naj bi se bolj koštrunoviga mesa lotili!! — Nek gosp. Adolf Moser je dobil privilegij na mašino, ktera sama sode izdeluje brez sodarjev; le 2 človeka jo ravnata; sodci so lični, dobri in po ceni; mašina pa je precej draga. — Na Dunaj bo nekdo kmalo naogled postavil hišo iz klobučevne, ki je zoper dež s guto perčo prevlečena; narejena je iz 43.000 starih klobu-

kov; ena družina ima prostor v nji. — Čudne nasprotja so vunder na svetu! 50 let je, kar so očitne procesije po ulicah na sv. rešnjiga telesa dan na Francoskim prepovedane, leto's so bile spet dovoljene; — kraljica Angleška pa je na podlagi stare postave kralja Jurja IV. ravno zdaj prepovedala vsim katoljskim duhovnam, da se ne smejo v cerkvenim oblačilu na ulicah prikazati ali očitne procesije imeti. — Napoleon noče odjenjati od unidan naznanjenih novih davkov, pa tudi ne dovoli, da bi se armada pomanjšala.

Opomin zastran semenske ajde.

Preteklo jesen je bilo zavoljo deževniga vremena in zgodniga snega le malo ajde prav suhe spravljene, in kdor jo je v predalih hranil, se je bati, da bo okopeljo in zastonj sejal.

Treba je zato letos dobro pogledati, kakošna je ajda, ki je kdo za séme kupi.

Tako na zraku posušeno ajdino séme, za ktero je gospodar porok, da bo vse kalilo, se pod Ljubljano pri Devici Marii v Polji hiš. št. 30 po niski ceni dobí*).

Pogovori vredništva.

(Konec). Omenjeni kačji kamen je po popisu gladek, tedaj ga nič ne pride zdobljeniga v rano, da bi zamogli v tem zdravilne moči iskati; — da je pa to resnica, selahko iz tega zapopade, ker je, kakor smo v 39. listu slišali, tisti kamen že čez 100 let pri hiši, tedaj, večkrat rabljen bi že bil vés pošel, če bi se ga bila vsakokrat tudi le Hahnemanova mervica odkrušila. Ker pa kamen po popisu tudi magnetična ruda ni, se tudi v magnetizmu ne more zdravilna moč iskati. — Druga čudna pripovedka je ta, da se kamen le kačjih pikov prime, družih ran pa ne. Obilne vére mora biti, kdor to verjame!! Da se zlo kervivnih ran ne prime, radi verjamemo; zakaj bi se majhnih kakor vpičenih ran ne prijel, pa naravnost tajimo, ako je res, da se kačjih prime. — Nar bolj čudno je pa to, kar v 39. listu beremo, da „naj se kamen na rano dobro poveže, ki v 2 do 4 tednih sam od zaceljene rane odpade“. Vi pa pišete od dekleta v Vodici: „da čez 4 ure se je sam prijel, čez 16 ur ni bilo oteklíne znati več, in berž ko oteklína splahne, kamen odpade“. — Iz vsiga tega vidite, da mora človek silalahkoverin biti, ki verjame resnično zdravilno moč kačjiga kamna, ki si je na enako vižo zaupanje pridobil, kakor si ga je pridobilo zagovarjanje kačjiga strupa, pri kterim se je moglo tudi saj nekterekkrat naključiti, da so oteklíne čez 1 ali 2 dni splahnile — same po sebi, ker kačji pik, čeravno včasih veliko in nevarno otekljino napravi, ni ravno vselej nevaren.

Zahvala.

Od blagosercnih dobrotnikov iz Tersta prijetih 10 gold. in 24 kr. sim med 10 nar potrebnih pogorelcov v Polji razdelil, ki se priserčno zahvalijo milodarnima dobrotnikama v dalnjim Terstu. Bog obudi tud še bližej kaj dobrotnikov za naše reveže.

Miha Peternel, kaplan.

*) Mi moža, ki to piše, dobro poznamo, da se je zanesti na njegovo besedo. Vred.

Popravitik.

V 48. listu natisnjene pesmice »Nanos« v 2. odstavku naj namesto:

Ogleduje Kras, Ipave

Dol, kjer Krajne kinč leží —

se bere:

Ogleduje kras Ipave,

Dol, kjer Krajne kinč leží.